

Heikki Siukola seuran vieraana Wagner-tenori SMS:n kunniajäseneksi

Teksti: Robert Storm, Kuvat: Veli-Jussi Koskinen

Sankaritenori Heikki Siukola oli Suomen Wagner-seuran vieraana 5. maaliskuuta 2008 Sibelius-Akatemian Wegelius-salissa. Tilaisuuden aluksi hän lauloi pianisti Riitta Ingelinin säestyksellä.

Tenori **Heikki Siukola** vieraili 6.3. Suomen Wagner-seuran tilaisuudessa Sibelius-akatemian Wegelius-salissa. Tilaisuus alkoi pienimuotoisella Wagner-konsertilla, jonka Siukola piti pianisti **Riitta Ingelinin** säestyksellä. Ohjelmassa oli "Ein Schwert verhielß

mir der Vater" ja "Winterstürme" Valkyyriasta, "Nur eine Waffe Taugt" Parsifalista ja "O König" Tristanista ja Isoldesta. Musiikkiesitysten jälkeen YLE:n toimittaja **Paula Nurmentaus** haastatteli Siukolaa.

Alfredosta Wagner-rooleihin

Heikki Siukola on kanttori **Leo Siukolan** poika. Laulaminen oli hänelle aina itsensänselvyyttä, laulajanura taas ei. Leo Siukola toimi poikansa ensimmäisenä laulunopettajana. Myöhemmin häntä opetti mm. **Jolanda di Maria Petris**. Lauludiplomin hän sai Sibelius-akatemiasta vuonna 1972. Aluksi hän esiintyi Tampereen oopperassa, jonka hän kertoi olleen hyvä korkeakoulu laulajalle. Siukola lauloi aluksi baritonirooleja. Hän totesi, että vaikka hänellä ei koskaan ollut vaikeuksia laulaa korkeaa c:tä tai edes d:tä, hänen tyyppisiään raskasäänisiä dramaattisia tenoreita ei välttämättä heti tunnusteta tenoreiksi. Ensimmäinen rooli fakin vaihtamisen jälkeen oli *La Traviatan* Alfredo, jonka Siukola sanoi olevan ihanteellista laulettavaa nuorelle tenorille, varsinkin kun hän sai harjoitella roolin perusteellisesti kapellimestari **Maurizio Rinaldin** kanssa. Jo pian tämän jälkeen hän lauloi Florestanin raskaan roolin **Beethovenin Fideliassa**.

Siukola ei haaveillut Wagner-rooleista, vaan päätyi niihin äänityyppinsä takia. Ensimmäisen kerran hän lauloi Wagneria vuonna 1974, jolloin hän esiintyi Siegmundina Valkyyriassa. Saman produktion toises-

Siukolaa haastatteli Paula Nurmentaus.

sa miehityksessä esiintyi myöhemmin suureen maineeseen noussut **Peter Hoffmann**. Monet ovat sitä mieltä, että Siegmundin rooli sopii aloittelevalle Wagner-tenorille, koska se liikkuu matalalla. Siukola totesi roolin kuitenkin olevan hyvin petollisen ja sanoi, että hänenkin olisi kannattanut laulaa se vasta myöhemmin. Siukola on pahoillaan siitä, että on päässyt esiintymään Siegmundina ainoastaan vanhoissa produktioissa eikä ole koskaan saanut tässä roolissa ensi-iltaohjausta. Eräissä muissakin teoksissa hän on esiintynyt hyvinkin vanhoissa ohjauksissa. Kerran hän esiintyi *Fideliossa* yllään puku, joka oli alun perin tehty vuonna 1972 kuolleelle **Helge Roswaengelle**.

Eniten Siukola on laulanut Tristanin roolia, noin 150 kertaa.. Toiseksi eniten hän on hieman yllättäen laulanut **Giordanon** Andrea Chénierä, jota hän esitti erittäin paljon 1970-80-luvuilla. Mieleenpainuvien Tristan hänelle oli hänen debyyttinsä tässä roolissa Berliinin Staatsoperissa. Ohjaus edusti vanhaa stanislavskilaista tyylä, jossa tärkeintä oli henkilöiden keskinäinen kommunikointi. Lavastus, puuvustus ja valaistus eivät missään vaiheessa varastaneet huomiota. Tätä esitystä varten hänellä oli myös mahdollisuus harjoitella roolia niin paljon kuin halusi. Vaikeimpina mutta lopulta todella hienona Siukola piti **Ruth Berghausin** *Tristan*-ohjausta Hampurissa. Esityksessä ei oltu hetkeäkään paikoillaan, vaan koko ajan oli tekemistä: piti esimerkiksi nousta portaita ylös ja ryömiä pöydän alta. Suomessa Siukola on laulanut Tristian Savonlinnassa 2000-luvun alussa. Siellä esitettyä ohjausta, jossa tuoli syytti palamaan ja päähenkilöt olivat lemmendueton aikana niin kaukana toisistaan kuin mahdollista, hän ei **halunnut lähemmin kommentoida**.

Siegfriedin roolin Siukola sanoi olevan Tristiania helpompi. Hän pitää Siegfriediä Wagnerin monipuolisimpana ja sanoi, että täysin sen ymmärtääkseen sitä pitäisi opiskella kymmenen vuotta. Samanlaista ”huumetta” se ei kuitenkaan ole Siukolalle kuin Tristan ja Parsifal. Parsifalia hän sanoi suorastaan vaaralliseksi teokseksi, josta ei pääse irti.

Kiinnostavia kapellimestareita

Siukolan mielestä yksi kiinnostavimmista esiintymisistä oli konsertti **Wolfgang Sawallischin** johdolla Yhdysvalloissa. Satoi niin paljon lunta, että orkesteri ei päässyt paikalle. Niinpä Sawallisch päätti säestää laulua pianolla. Sawallischilla oli erittäin tiukka vaimo, ja kapellimestari käyttäytyikin aina hyvin asiallisesti. Tällä kertaa vaimo oli kuitenkin sairaana. Sawallisch oli riemuissaan saadessaan kerrankin esiintyä ilman, että vaimo oli paikalla. Hän hypyi näyttämöllä ja hakkasi flyygelin koskettimia. *Valkyyrian* ensimmäisen näytöksen lopun crescendossa flyygelistä katkesi kie-

Suomen Wagner-seuran varapuheenjohtaja Riitta-Liisa Mäkkipaasi ja hallituksen jäsenet Robert Storm ja Matti Luukkainen kutsuivat Siukolan seuran kunniajäseneksi. SWS:n muut kunniajäsenet ovat Anne Evans, Frank Shipway, Jorma Hynninen, Wolfgang Wagner, Peter Basset, Cecilia Rydinger-Alin, Pentti Perksalo, Saira Luoma, Anita Vällki ja Matti Salminen.

li. Sawallisch jatkoi koskettimien hakkaamista, vaikka yhtä säveltä ei enää kuulunut. Lopuksi hän totesi: olipa kivaa. Tästä konsertista on olemassa äänite, jota on mahdollista tilata Philadelphian orkesterin nettisivuilta.

Muista kapellimestareista Siukolan mieleen ovat jääneet **Franz Welser-Möst** ja **Zubin Mehta**. Hän totesi, että muut **Herrbert von Karajanin** oppilaat saisi unohtaa, mutta Welser-Möst on hyvä kapellimestari. Mehtalle Siukola hankki Nokian kännykän ja suomalaisen puhelinnumeron. Ainoana vaatimuksena Mehtalla oli, että puhelinnumerossa oli amerikkalainen hätänumero 911. Myöhemmin hän tunnusti nolona Siukolalle, että oli hankkinut Philipsin kännykän.

Atiempien sukupolvien Wagner-laularista Siukola ihailee **Lauritz Melchioria**, **James Kingiä** ja **Pekka Nuotiota**. Kingiä hän sanoi parhaaksi Siegmundin roolin esittäjäksi. Hämmästyttävää oli, että Nuotio pystyi laulamaan samalla viikolla Tristian ja *Rigoletton* herttuan roolia. Pienessä maassa on vähän laulajia, joten näinkin erilaiset roolit jouduttiin miehittämään samoilla laulajilla.

Kritiikit ovat joskus Siukolasta hauskaa luettavaa, joskus ne taas harmittavat. Hän kertoi tarinan kollegastaan **Franco Bonisollista**, jonka esiintyminen oli kerran mennyt täydellisesti pieleen. Kritiikot haukkuivat hänet täysin. Bonisolla oli itkenyt pitkään – siihen asti, että meni kasalle ja nosti palkkansa.

Siukola ei ole koskaan toiminut laulunopettajana. Hän ei myöskään laula liedä, vaikka opiskeluaikoinaan hän joutui laulamaan sitä paljonkin. Hän kuitenkin totesi, että hänen raskasta ääntään pidettäisiin siihen sopimattomana, koska **Dietrich Fi-**

scher-Dieskau ja **Hermann Prey** ovat totuttaneet kuulijat kevyeen laulutapaan.

Siukola Suomen Wagner-seuran kunniajäseneksi

Siukola on esiintynyt oopperataloissa vierailijana eikä ole ollut niiden palkkalistoilla. Nyt hän kuitenkin on Tallinnan Estonia-teatterissa ja totesi, että on mukava olla tällaisessa repertuaaritalossa. Sinne hän päätyi, kun *Pajatson* esitykseen tarvittiin Caniota. Sopimuksessa luki, että Estonia-teatterissa pitää tietyn ajan kuluessa esittää joku suuri Wagnerin teos. Tänä keväänä siellä esitetään *Tristan ja Isolde*, jossa Siukola laulaa pääosan. Kun häneltä kysyttiin, mitä hän aikoo laulaa tämän jälkeen, hän sanoi olevansa eläkkeellä. Savonlinnassa hän laulaa kuitenkin Erikin roolin kahdessa Lentävän hollantilaisen esityksessä.

Heikki Siukola on ulkomailta tunnetumpi kuin kotimaassa. Syyksi siihen, että hän on esiintynyt niin vähän Suomessa hän totesi yksinkertaisesti, ettei häntä ole pyydetty. Viimeksi hän lauloi Suomessa **Luciano Pavarottin** muistokonsertissa kahdeksan muun tenorin kanssa. Konsertin tuotto meni lasten ja nuorten mielenterveys-työn hyväksi.

Wagner-seuran hallitus päätti edellisessä kokouksessaan esittää Heikki Siukolaa seuran kunniajäseneksi merkittävänä, pitkän kansainvälisen uran tehneenä Wagner-tulkitsijana. Wegelius-salin tilaisuudessa varapuheenjohtaja **Riitta-Liisa Mäkkipaasi** ja hallituksen jäsenet **Matti Luukkainen** ja **Robert Storm** esittivät seuran toivomuksen, johon Siukola ystävällisesti suostui.